Історія мисливства на Рогатинщині

Для вистежування, переслідування дичини мисливцям необхідно було згуртовуватись, тому у Галичині у середині ХІХ століття як гриби після дощу почали зростати мисливські товариства. Лише у 1880 році мисливські товариства, були організовані в Станіславові, Рогатині, Надвірній, Стрию, Ярославі, Бродах, Коломиї та багатьох інших повітових містах[1].

Слід сказати, що звичних для теперішнього ведення мисливського господарства таксацій мисливських тварин, погоджень різних лімітів та пропускної здатності мисливських угідь не існувало. Про чисельність мисливських тварин в угіддях свідчила кількість добутих тварин певною кількістю мисливців. Отож, в мисливській пресі можна було зустріти «звіти» з мисливських угідь. Не оминала преса і полювання на Рогатинщині.

Зокрема, зазначалось, що в мисливському сезоні 1904/5 років Рогатинське мисливське товариство нараховувало 25 членів і орендувало 12000 моргів лісових та мисливських угідь. На протязі цього мисливського сезону організовано 12 полювань – нагінним способом і одне полювання із собаками на кабанів. Результат полювання був наступним: добуто 4 кабани, 18 оленів (самці), 9лисиць, 187 зайців, 9 рябчиків, 180 куріпок. Проведено 99 нагінок та здійснено 319 пострілів. Рогатинське мисливське товариство відзначало, що таких результатів вдалось досягнути завдяки боротьбі з браконьєрством, так як лише в попередньому мисливському сезоні затримано і покарано 7 браконьєрів, а завдяки роботі товариства та співпраці з місцевою владою браконьєрів ставало щоразу менше[2].

В подальшому Рогатинське мисливське товариство збільшило площу мисливських угідь і орендувало мисливські угіддя у північній частині Рогатинського повіту площею біля 18 000 моргів.

---

[1] Wacek R. Łowiectwo w Małopolsce // Łowiectwo Polskie. – 1921. – №3. – s. 37-39

[2] Reorganizacja delegatów//Łowiec – 1905. – № 23. – s.276

У мисливському сезоні 1910 року організовано 12 колективних полювань, на яких було добуто 3 кабани, 2 козулі, 134 зайці, 13 лисиць і 8 рябчиків. Мисливці на цих полюваннях зробили 565 пострілів, нагоничам сплачено 429 крон. При проведенні індивідуального полювання на полях добуто 43 зайці, 2 вальдшнепи, 3 куріпки, 16 диких качок 1176 перепілок. Крім того, на цих полюваннях добуто певну кількість шкідливої дичини: 17 яструбів, 142 ворони і сороки, 10 бродячих собак, 16 кішок. І при цьому у звітах відзначалось, що результати полювань цього мисливського сезону були невдалим[3].

Слід сказати, що орендуючи мисливські угіддя, товариство сплачувало не лише кошти за оренду права полювання, але й за інші витрати, пов'язані з полюванням. Зокрема, для охорони мисливських угідь на території 16-ти гмін у 1912 році товариство працевлаштувало 6-8 мисливських охоронців. В цьому ж році було організовано 13 колективних полювань, в яких взяло участь 94 місцеві мисливці та 15 запрошених. Для влаштування нагінок було залучено 497 осіб і 65 бричок. Важливе соціальне значення мало те, що працевлаштування місцевого населення відбувалось у час, коли не було жодної іншої роботи[4].

У 1928 році Рогатинське мисливське товариство орендувало вже 30000 моргів і нараховувало 18 членів. Показово, шо у цьому році лише в одній гміні за поданням старости поліція конфіскувала 12 рушниць[5].

Для організації мисливства та з метою впливу Галицьке мисливське товариство, яке було засноване у Львові в 1876 році організовувало у повітах філії. Вперше філія Галицького мисливського товариства у Рогатинському повіті була організована у 1909 році[6].

---

[3] Katalog//Łowiec. – 1910. – № 14. – s.162-164.

[4] Rożyński F., Dr. E. Schechtel Ekonomiczne znaczenie łowiectwa dla naszego kraju. – Warzsawa:Nakładem polskiego towarzystwa łowieckeigo, 1921.

[5] Korespondencje//Łowiec. – 1928. - № 19. – s.306.

[6] Sprawozdanie//Łowiec – 1910. – № 10. – s.110.

Зокрема, у протоколі засідання Галицького мисливського товариства від 22 грудня 1909 року подавалось звернення до старости **Рогатинського** повіту щоб при вирішенні питань мисливства він зважав на думку представника їхнього товариства у Рогатинському старостаті[7]. Історії закарбувала імена осіб, які були членами Галицького мисливського товариства у Рогатинському повіті та представляла його інтереси (дані 1913р.):

Бітне Миколай – Нижня Липиця
Ценський Йозеф – Чагрів
Дашевський Бруно – Рогатин
Длугошовський Станіслав – Рогатин
Голенбський Казимир – Марянів
Гросс Марян – Рогатин
Яблонський Станіслав – Бурштин
Крешунович Олександр – Більшівці
Лопушанський Емільян Кінашів
Міланський Францішек –Чесники
Мойсейович Мечислав – Бурштин
Надаховський Емерик Жалібори
Поль Йозеф – Бурштин
Стензл Ян – Рогатин
Свістун Євгеніуш – Більшівці
Дорошевич Миколай – Путятинці
Тустановський Стефан – Воскресінці
Токарський Леон – Рогатин
Вчелик Клемент – Гоноратівка
Вольфартх Юліуш
Вольфартх
Завадський Олександр – Кукільники [8]

Зберігся також список повітових делегатів Польської спілки мисливських товариств 1930 року Станіславівського воєводства, Рогатинського повіту:
Йозеф Цінські – Букачівці, Чагрів

---

[7] Sprawy delegatów. Protokół spisany dnia 22. grudnia 1909 r., na zebraniu delegatów galicyjskiego towarzystwa łowieckiego, na powiat rohatyński//Łowiec. – 1910. – № 3. – s.31.

[8] Spis członków i delegatów Galicyjskiego towarzystwa łowieckiego wedle powiatów. – Lwów: polonia, 1914. – S. 49-50

доктор Корнель Кречуновіч – Більшівці
Казимир Голембскі -Верхня Липиця
граф Станіслав Красінський - Рогатин
граф Людвік Рей – Княгинин[9]

Починаючи з 1876 року у Австрійській імперії запроваджується обов′язкова статистична звітність щодо добування дичини. Тож завдяки цій статистиці можна дізнатись про чисельність добування.

Слід відмітити, що за часів Австро-Угорської імперії площа Рогатинського повіту становила 20,0 австрійських миль, що відповідає близько 1100 км^2 , тоді як на даний час площа Рогатинського району складає 815 км^2.

[9] Poradnik kalendarz myśliwski na1930 rok / pod red. Ejsmonda J. – rok III. – Warszawa: Skład glówny, 1930. – S 203.

Чисельність Тварин

Повіт															Благородна дичина														
	Площа повіту в австрійських милях =57,54 км ^{2}	Олень	Лань	Козуля	Кабан	Заєць	Кролики	Глухар	Тетерук	Рябчик	Фазани	Куріпки	переаілки	вальдшнепи	Бекасів і дупелі	Дикі гуси	Дикі качки	Вовки	Рисі	Лисиці	Куниці	Тхори	Видри	Дикі коти	Борсуки	Орли	Пугачі	Яструби	Сови
1887[10]	20,0			83	78	613				8			213	84	187	21	196			212	18	6	21		11	4	3	68	71
1888[11]				91	72					9			219	81	145	24	181		5	15	21	10	31	4	9	5	7	56	83
1898[12]				46		128							349	83		6	14			8					3			50	8
1900[13]				140	27	971				54	9	140	346	14	95		491			261	3		6			3	2	29	48

[10] Wykaz zwierzyny, ubitej w ciągu roku 1887 //Łowiec. – 1888. - № 8. – s.134.

[11] Wykaz zwierzyny, ubitej w ciągu r. 1888 zestawiony na podstawie dat urzędowych przez G.Lettnera, radcę lasowego //Łowiec. – 1889. – № 7. – s. 110

[12] Statystyka ubitej zwierzyny //Łowiec – 1900. – № 3. – s.37.

[13] Wykaz ubitej zwierzyny w r.1900 //Łowiec – 1903. – № 13. – s.150

														2														5	
1903[14]				87	25	482				13	3	28	369	81	61	8	156			80	2	4	4		4	2	2	93	14

Добування дичини у Галичині на протязі дев′яти років з 1885 по 1893 рік[15]

Повіт	Олень	Лані	Козулі	Зайці	Кабани	Ведмідь	Вовк	Рись	Лисиця	Куниця	Тхори	Видри	Дикі коти	Борсуки
Рогатин			**782**	**3929**	**427**				**1378**	**153**	**84**	**135**		**93**

Добування дичини у Галичині на протязі дев′яти років з 1885 по 1893 рік (птахи)

	Повіт	Глухарі	Тетеруки	Рябчики	Фазани	Курiпки	Перепілки	Вальдшнепи	Круків	Дикі гуси	Дикі качки	Орили, яструби, соколи	Сови
49	**Рогатин**		**1**	**123**		**62**	**3365**	**761**	**1542**	**328**	**1834**	**813**	**479**

---

[14] Statystyka ubitej zwierzyny //Łowiec – 1903. – № 14. – s.162

[15] Starkl J., Fiszer Z. Powszechna wystawa krajowa 1894 r. i siły produkcyjne kraju: Łowiectwo i rybactwo / Juliusz Starkl, Zygmunt Fiszer. – Lwów: Wydział krajowy, 1896. – S. 27-28

Як свідчать літературні джерела, Рогатинщина не пасла задніх і на виставках мисливських трофеїв. Зокрема, на ювілейній виставці Малопольського мисливського товариства, яка відбулась у Львові 5-30 вересня 1936 року, були представлені мисливські трофеї і з Рогатинщини: 2 трофеї – клики кабана, оцінені у 2222,97 бали, добуті 01.12.1933 року у Стратині Рогатинського повіту, мисливець і власник трофею – граф Станіслав Красіцкі, і клики кабана, оцінені у 2202.72 бали, добуті 20.01.1931 року у Стратині Рогатинського повіту у мисливських угіддях графа Августа Красіцького, мисливець і власник – граф Станіслав Красіцкі. Крім того, п'яте місце на цій виставці отримав трофей черепа вовка, добутого 06.12.1926 року в с. Мельна Рогатинського повіту (власник трофею – барон Отто фон Брюкман[16].

Рогатинські мисливці мають багаті традиції, які варто зберігати, вивчати і пропагувати і сьогодні.

Проців О.Р. Історія мисливства на Рогатинщині / Олег Проців // Рогатинська земля. - 2013. - № 5 (853) 2 лютого. – С. 2.

Проців О.Р. Історія мисливства на Рогатинщині / Олег Проців // Рогатинська земля. - 2013. - № 5 (852) 26 січня. – С. 3.

[16] Klasyfikacja eksponatów//Łowiec. – 1936. – № 10. – s. 176-182